

JÖVŐFORMÁLÓ KONFERENCIA

A határkö jellegű, történelmi horderejű eseményeknek előzményük és jövő-alakító hatásuk van. Ilyen esemény volt a Román Kommunista Párt nemrég megtartott Országos Konferenciája. Előzményét alkották az egész országot átfogó tanácskozások, a munkaközösségek értékes följánlásai, egyének és csoportok szocialista versenyei, amelyek végül is a nagy célkitűzés, az ötéves terv félévvel hamarabbi teljesítésének megalapozásában öltöttek testet.

A Konferencia jövőt formáló útmutatásairól csak ezután fogunk elmélyültebben tanácskozni, töprengeni, írni, de a termékeny tünődés lényegében véve már a tanácskozás első napján megkezdődött. A modern hírközlő eszközök jóvoltából kezdettől fogva láthattuk és hallhattuk a jelentéstevőket, fölszólalókat, és elgondolkozhattunk a fölvetett kérdéseken. És akik ma hallgatták a főtítkári jelentést, másnap röpgyűléseken szólaltak föl, újságíróknak, tévériportereknek nyilatkoztak, munkahelyükre, lakóhelyükre vonatkozóan alkalmazták a fölvetett gondolatokat; mondhatni, bekapcsolódott a tanácskozásba az egész nép. E termékeny odafigyelés, aktív részvétel jegyében elemezzük mi is a Konferencián elhangzottakat.

Joggal állapította meg a főtítkári jelentés és a hozzá kapcsolódó több fölszólalás, hogy az 1967. évi decemberi Országos Konferencia és a X. kongresszus óta eltelt időszakban jelentős eredményeket értünk el. Ma már az ipari termelés 21-szeresen fölülmúlja az 1938. évit, a nemzeti jövedelem pedig 7,6-szer nagyobb. Számtottevően növekedett a reálbér, a dolgozó nép életszínvonala.

Nem egy területen viszont még számottevő eltolódás mutatkozik a fejlett államokhoz viszonyítva. E távolság leküzdése további erőfeszítéseket kíván. A Konferencia tudományos kutatások, mérlegelés alapján meghatározta az ország gazdasági-társadalmi fejlődésének irányait és orientációját a következő évtizedekre, amelyek során hazánk fölzárkózik a fejlett országok sorába.

Céljaink megvalósítása végett továbbra is az iparfejlesztés áll törekvéseink középpontjában; 1976 és 1990 között az ipar átlag 9—10 százalékkal növekszik majd, s ennek eredményeként a következő évtized végén 6—8-szor nagyobb lesz a termelés színvonala, mint 1970-ben. Emez előrehaladás alapján jelentős átalakulás következik majd be az ország társadalmi szerkezetében. Két évtized múlva az iparban és építkezésben dolgozók aránya eléri a lakosság 50 százalékát, míg a földműveseké 10—15 százalékra csökken, 1980-ig bevezetik a 40—44 órás munkahetet, 1990-ig általánossá válik a középiskolai oktatás.

A távlati fejlesztés gigantikus munkája megköveteli a társadalom vezetésének tökéletesítését. A Konferencia munkálatainak vezérfonala volt ez a fölismerés. Ismeretes, hogy minden társadalmi rendnek, minden fejlődési szakasznak a történelem során kialakultak a sajátos vezetési módozatai. A szocialista társadalom alapvető jellemző vonása e tekintetben egyfelől az, hogy a dolgozó nép vált a termelőerők tulajdonosává, másfelől pedig az, hogy a dialektikus és történelmi materializmus szemléletének birtokában, a tervgazdálkodás nyomán megvan a lehetőség úrrá lenni a gazdasági erők mozgása, érvényesülése fölött, s az egész termelőkapacitást a népjólét szolgálatába lehet állítani. Mindez megköveteli az erők összefogását, egész tevékenységünk egységes irányítását, a tervezés tökéletesedését.

Marxi—lenini világnézetünkől, szocialista rendszerünkől fakadóan a társadalomvezetés tökéletesítésének döntő motívuma a szocialista demokrácia kiteljesítése, a tömegek fokozódó bevonása a társadalom irányításába. Az elmúlt esz-

tendőkben már sokat tettünk ebben az irányban. Megalakult a széles néptömegeket egyesítő Szocialista Egységfront, a nemzetiségi dolgozók tanácsai, létrejöttek az üzemi vezetőtanácsok, a párt Központi Bizottsága és helyi szervei mellett szakmai tanácsadó testületek alakultak, az ifjúsági szervezet képviselői részt vesznek valamennyi kollektív szerv tevékenységében, beleértve a Minisztertanácsot is, rendszeressé vált a vállalatok, termelőegységek közgyűlése, melynek során a vezetőség beszámol tevékenységéről, s a közösség véleményét, javaslatait kéri.

Ez a tendencia a jövőben fokozottabban érvényesül. A Szocialista Egységfront bővíti tevékenységi területét, koordinálja a különböző törvények, határozattervezetek megvitatását a dolgozók körében, tájékoztatja a lakosságot a közérdekű kérdésekről. Évéggett kiterjesztik a Szocialista Egységfront tevékenységét falura is, hogy egyesítse az összes ott élő lakosokat. A Front szerepének növelése, tevékenységének javítása céljából megyei és országos konferenciákat tartanak majd.

Ily módon a tömegek nagy tapasztalata, gyakorlata beépül, hasznosul a vezetésben a kollektív bölcsesség érvényesülése révén, s egyre korszerűbb munkastílushoz, megoldásokhoz, a bíráló és önbíráló elvének fokozottabb érvényesüléséhez vezet; valóra válik az az elv, mely szerint a nép maga alkotja saját történelmét. Ezen túlmenően azonban tekintetbe veendő az is, hogy a társadalmi tevékenység a legmegfelelőbb közeg az ember sokirányú fejlődésére, a közösségi érzés, magatartás és felelősség kialakítására, a honpolgári öntudat meggyökereztetésére, végső fokon a kommunista embereszmény testetöltésére. „A szocialista demokrácia állandó szélesítése elsőrendű fontosságú tényezője az egyéniség teljes kibontakoztatásának, a társadalom homogenizálásának és a kommunista elvek érvényesülésének.“

Különös fontosságot kölcsönöz a Konferenciának az a tény, hogy sok elvi kérdést világított meg, s olyan fontos megállapításokra vezetett, amelyek elősegítik mind az elméleti jellegű, tisztázó és kutatótevékenységet, mind pedig a gyakorlati politikai megoldásokat. Így a szocialista nemzet fejlődésével és pártunk nemzeti politikájával kapcsolatban több lényeges tétel került megfogalmazásra.

„Ami a nemzet kérdését a szocializmus viszonyai között illeti, meg kell mondanunk, hogy az új rendszer győzelme megnyitotta az utat az igazi nemzeti egység megvalósítása, a nemzet új alapokon való erősödése és fejlődése felé. [...] a szocialista nemzet alapját a termelőeszközök szocialista tulajdonára épített új társadalmi rendszerhez fűződő érdekközösség alkotja. Ugyanakkor a szocializmus viszonyai között a dialektikus és történelmi materializmuson alapuló egységes világnézet kialakulásának vagyunk tanúi.“

Hányszor visszaélt a burzsoázia és visszaél ma is a tőkésállamokban a nemzeti érzéssel, hányszor fordítja a jogos nemzeti törekvéseket saját céljaira, önző szűkeklúséggel. Ezzel szemben a munkásság önmagát fölszabadítva a kapitalista kizsákmányolás alól, harcolt az egész nép fölszabadulásáért, a valódi nemzeti egység megteremtéséért, amely az osztálykülönbségek fokozatos eltűnése, a jólét és műveltség általánossá tétele, a közös érdekek érvényesülése révén valósul meg. A nemzet hajdan sokat vitatott, félreértett vagy hamisan körülhatárolt fogalma számunkra e konferencián nyert megnyugtató, végleges megfogalmazást, amely szerint „a nemzet haladó jellegű, sokrétű történelmi folyamat gyümölcse“. A nemzet mondhatni létalapunk, életkeretünk, amelyben minden törekvésünk kibontakozik és megtestesül.

Ugyancsak elmélyült elemzést értelt a konferencia a nemzeti kérdés tekintetében is. „Törekvéseink homlokterébe helyeztük és helyezzük az összes állampolgárok teljes jogegyenlőségének biztosítását, nemzetiségre való tekintet nélkül.“

A nemzetiségek lakta területeken épülő új objektumok, a Székelyföldnek az utóbbi években történt iparosodása, az előttünk álló tanévben megnyíló új műszaki iskolák, a nemrég megjelent új magyar nyelvű újságok vagy a rádió és tévé magyar nyelvű adásának bővülése, javulása mind-mind a gazdasági, kulturális egyenlőség érvényesülésének jele. Ezt írja elő a távlati irányzat is: „... nyilvánvaló, hogy a szocialista nemzet fejlődésének körülményei között még sokáig fennmaradnak és megőrződnek a nemzetiségek megkülönböztető vonásai is.“

Végül mutassunk rá, hogy az egész tanácskozás, a jelentések és hozzászólások, az előírások és tervezetek homlokterében az ember áll. Ezt az emberközpontúságot fogalmazta meg pregnánsan pártunk főtitkára: „A párt tevékenységének alapja, a politikánk legfőbb célja, magának a szocialista társadalom építésének értelme és minden megvalósításunk lényege, hogy növekedjék a tömegek anyagi és szellemi jóléte, hogy egyre teljesebben kielégítsük az egész nép szükségleteit, hogy megteremtjük a feltételeket az emberi személyiség maradéktalan érvényesüléséhez.“

Ez a megfogalmazás sok tekintetben válasz is. Válasz a mi népünk és a világ valamennyi táján a szocialista építés iránt érdeklődő haladó emberek számára, akik fölteszik a kérdést, mi végett épül a szocializmus. Az előbbi megfogalmazás világosan kimondja, hogy célunk az ember sokoldalú fejlesztése, az egyéniség, a személyiség gazdag kialakítása — a „kommunista uniformizálás“-ról szóló minden burzsoá rágalommal szemben. E válaszból pedig az is kiderül, hogy az emberi egyéniség kibontakoztatása nemcsak anyagi jólét kérdése, hanem függvénye a szocialista demokráciának, a törvényesség és méltányosság érvényesülésének, a kultúra megfelelő színvonalának is.

Ez a megfogalmazás pedig nem véletlenül hangzott el épp ezen a konferencián. Negyedszázados iparfejlesztés, országépítés áll mögöttünk, jelentős eredményeket értünk el az anyagi alap létrehozásában. Ezen az alapon most hangsúlyozott jelentőséget nyer a személyiség kibontakoztatását elősegítő népi törvényesség, szocialista demokrácia, a korszerű társadalom és műveltség kialakítása.

Az elvi jellegű tisztázások összefüggésében került sor az általános pártprogram kidolgozásának kérdésére. A konferencia megállapította, hogy a programnak vonatkoznia kell az ideológiai nevelőtevékenységre, az új ember szocialista tudatának alakítására, meg kell határoznia a párt és az állam helyét a szocializmusban, az összes társadalmi erők egybekapcsolásának módját. Ezt a programtervezetet népes bizottság dolgozza ki, és a tagság, az ország elé terjeszti megvitatás végett, a szocialista demokrácia szellemében, a nálunk immár hagyományossá vált széles körű viták, tanácskozások szokásának jegyében. A Korunk — feladatai szellemében — részt vesz majd a kérdések fölvetésében, kidolgozásában, mindent megtesz azért, hogy a párt általános programja „a sokoldalúan fejlett szocialista társadalom és a kommunizmus felépítésének alapokmánya legyen Romániában“.

A Konferencia e feladatok hangsúlyozásában és az orientáció kialakításában vált történelmi határkövé.

DOMBI GÉZA